

Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якість і безпеку харчових продуктів

*Збірник наукових праць
II міжнародної науково-практичної
конференції*

**Житомир
2020**

*Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якості і
безпеки харчових продуктів*

Міністерство освіти і науки України
Поліський національний університет
Департамент агропромислового розвитку та економічної політики
Житомирської обласної державної адміністрації
Slovak University of Agriculture in Nitra
Dansk-svensk mejeri bekymring «Arla Foods»
РУП «Научно-практический центр Национальной
академии наук Беларуси по животноводству»
УО «Белорусская государственная сельскохозяйственная академия»
Витебская государственная академия ветеринарной медицины
УО «Гродненский государственный аграрный университет»
Международный государственный экологический институт им. А.Д. Сахарова БГУ
УО «Белорусский государственный аграрный технический
университет»
УО «Полесский государственный университет»
Мозырский государственный педагогический университет
Інститут сільського господарства Полісся НААН України
Житомирська філія ДУ «Держгрунтохорона»

**Проблеми виробництва і переробки
продовольчої сировини та якості і безпеки харчових
продуктів**

*Збірник наукових праць
II міжнародної науково-практичної
конференції*

**Житомир
2020**

*Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якість і
безпе́чність харчових продуктів*

УДК 637

П 78

Редакційна колегія:

Скидан О. В. – д. е. н., професор, ректор Поліського національного університету;

Романчук Л. Д. – д. с.-г. н., професор, проректор з наукової роботи та інноваційного розвитку Поліського університету;

Андрійчук В. Ф. – к. с.-г. н., доцент, в. о. декана технологічного факультету Поліського університету;

Бори́ченко В. В. – д. с.-г. н., доцент, завідувач кафедри годівлі тварин і технології кормів Поліського університету;

Шуляр А. Л. – к. с.-г. н., доцент, заступник з наукової роботи декана технологічного факультету;

Лавринюк О. О. – к. с.-г. н., доцент кафедри годівлі тварин і технології кормів Поліського університету

Рекомендовано до друку

*Вченою Радою Поліського національного університету,
протокол № 9 від 30 квітня 2020 року*

П 78

Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якість і безпе́чність харчових продуктів : збірник наукових праць II міжнар. наук.-практ. конф. (14–15 травня 2020 р., м. Житомир). Житомир : Поліський національний університет. 314 с.

До збірника увійшли наукові праці учасників II Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якість і безпе́чність харчових продуктів», яка відбулася 14–15 травня 2020 р. (м. Житомир). Висвітлено результати наукових досліджень та практичний досвід щодо вирішення актуальних проблем технологій виробництва продукції тваринництва, годівлі тварин та технології кормів, переробки продовольчої сировини та якості і безпе́чності харчових продуктів, сучасних методів розведення та відтворення тварин.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових праць. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

УДК 637

© Поліський національний
університет, 2020

*Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якості і
безпеки харчових продуктів*

- Піддубна Л. М., Захарчук Д. В.** 145
КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ СПЕРМОПРОДУКЦІЇ
ГОЛШТИНСЬКИХ БУГАЇВ-ПЛІДНИКІВ ЗАЛЕЖНО ВІД
МАСИ
- Почукалін А. Є., Прийма С. В., Різун О. В.** 150
ДИНАМІКА ЖИВОЇ МАСИ ТЕЛИЦЬ ПОПУЛЯЦІЇ БУРОЇ
КАРПАТСЬКОЇ ПОРОДИ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ
- Садыков Е. В.** 153
ОЦЕНКА ПРОИСХОЖДЕНИЯ И ФЕНОТИПИЧЕСКИХ
ОСОБЕННОСТЕЙ МОЛОДНЯКА БЕЛОРУССКОЙ
УПРЯЖНОЙ И РУССКОЙ ТЯЖЕЛОВОЗНОЙ ПОРОД
- Садыков Е. В., Герман Ю. И., Горбуков М. А.** 157
ОТБОР МОЛОДНЯКА БЕЛОРУССКОЙ УПРЯЖНОЙ И
РУССКОЙ ТЯЖЕЛОВОЗНОЙ ПОРОД ПО ПРОДУКТИВНЫМ
И ЭТОЛОГИЧЕСКИМ ПРИЗНАКАМ
- Соболь О. М.** 161
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОНЕЙ В ФЕРМЕРСЬКИХ
ГОСПОДАРСТВАХ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
- Тимошенко Т. Н., Заяц В. Н., Приступа Н. В., Янович Е. А.,
Аниховская И. В.** 165
МОРФОЛОГИЧЕСКИЙ СОСТАВ ТУШ И КАЧЕСТВО МЯСА
ГИБРИДНОГО МОЛОДНЯКА СВИНЕЙ
- Ткачова І. В., Шабля В. П., Малезик В. О.** 169
ЗАЛЕЖНІСТЬ ЕКСТЕР'ЄРУ МОЛОДНЯКУ КОНЕЙ
УКРАЇНСЬКОЇ ПОРОДИ У ВІЦІ 18 МІСЯЦІВ ВІД ФАКТОРУ
КІННОГО ЗАВОДУ
- Філіпенко І. Д.** 173
ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ ТІЛА КОРІВ МОЛОЧНИХ ПОРІД ЗА
ПРИВ'ЯЗНОГО УТРИМАННЯ

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОНЕЙ В ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Соболь О. М., к. с.-г. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
м. Херсон, Україна

Безперервно зростаючий рівень механізації і електрифікації сільського господарства змінює характер використання робочих коней, але не виключає їх застосування. Пристосовність кінної тяги до умов роботи, її мобільність, маневреність і можливість дроблення роблять її застосування господарсько вигідним. Для таких робіт в різних топографічних, ґрунтових і дорожніх умовах потрібні коні різних робочих якостей [1].

Досвід багатьох господарств свідчить про високу конкурентоспроможність гужового транспорту порівняно з іншими його видами на внутрісадибних перевезеннях, в умовах бездоріжжя і під час виконання робіт на присадибних ділянках.

Розумне поєднання складної техніки з живим тяглом не запобігає технічному прогресу, інтенсифікації виробництва, а навпаки, доповнює їх. Разом з тим, в останні роки існує тенденція скорочення поголів'я навіть у фермерських і підсобних господарствах, особливо в областях інтенсивним веденням сільськогосподарського виробництва [2]. Отже, потреба в робочих конях в Україні зберігається і зараз, тому питання якості поголів'я робочо-користувального напрямку є актуальним

Соціально-економічну значимість конярства забезпечують універсальність використання коней, висока інтенсивність росту молодняка, ефективність нагулу на пасовищі, низькі витрати праці та матеріальних засобів на одиницю продукту, висока біологічна цінність конини і кобилячого молока [3].

Погане використання робочих коней іноді намагаються пояснити невикідністю робіт на кінній тязі. Однак по ряду робіт кінна тяга обходиться дешевше тракторної. Так, пара робочих коней під час перевезення дрібних вантажів на відстань менше 1 км по своїй продуктивності замінює колісний трактор типу Т-16, а правильне використання 1 робочого коня в господарстві економить 1 т пального [4, с. 7 – 8].

Моніторингом поголів'я коней України встановлено, що більшість порід складається з поголів'я у 150-300 конематок. У

Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якості і безпечність харчових продуктів

відповідності з міжнародними критеріями чисельного статусу популяцій, що підлягають збереженню (ALBC, RBST, FAO), ці породи наближаються до критичних категорій [5].

Стійкою тенденцією розвитку галузі в Україні постійне зменшення поголів'я коней всіх напрямків, включаючи робочо - користувальний. Однією з причин цього явища, особливо в областях з інтенсивним веденням сільськогосподарського виробництва, є незадовільна якість коней внаслідок використання неякісного маточного поголів'я та доморослих жеребців – плідників. Ці фактори погіршують перспективи розвитку масового конярства, збільшують витрати ПММ та праці на виробництво основних видів сільськогосподарської продукції [6].

Якщо поголів'я племінних кобил верхових порід в дослідженнях коливалося на рівні 250 – 365 голів, по рисистих породах цей показник становив 205 – 214 голів, по новоолександрівській ваговозній породі – лише 114 гол. [7]. З 5 основних планових порід обидві породи рисистого напрямку були представлені лише 16,39% жеребців –плідників та 18,64% племінних кобил, новоолександрівська ваговозна – 7,38% та 9,93%, відповідно. Отже, в породній структурі основних порід коней, представники всіх порід запряжного напрямку були представлені лише 23,77% жеребців –плідників та 28,57% племінних кобил

Виходячи з того, що питання розвитку конярства робочо – користувального напрямку залишаються актуальними, нами була визначена мета досліджень - вивчити морфометричні характеристики та особливості робочого використання коней фермерських господарств.

Об'єктом дослідження були дані вимірювань та зважування 29 голів кобил у віці 3 років та старше 3 населених пунктів Чаплинського, 2 Білозерського та 4 Голопристанського районів Херсонської області. Поголів'я кобил було розподілене на 3 групи: група 1 - неполіпшені кобили місцевої селекції, отримані в господарствах, де тривалий час не використовувалися жеребці поліпшуючих порід; група 2 – кобил-дочки плідника російської ваговозної породи від маток місцевої селекції; група 3 – кобили-онуки плідника російської ваговозної породи від маток місцевої селекції.

За результатами вивчення промірів кобил видно, що досліджене поголів'я кобил мало відрізнялося між собою по висоті в холці (148,7-149,3 см), по інших промірах відмічалася перевага кобил 2 групи, які мали ½ крові російської ваговозної породи (табл. 1).

Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якість і безпеку харчових продуктів

Таблиця 1

Характеристика середніх промірів кобил

Походження кобил	Середні проміри, см			
	висота в холці	коса довжина	обхват	
			грудей	п'ястка
Група 1	149,3± 1,82	150,8± 2,25	170,2± 2,76	18,1± 0,24
Група 2	148,8 ± 6,47	156,9 ± 7,73	175,3 ± 9,06	19,3 ± 0,54
Група 3	148,7 ± 6,12	152,8 ± 7,68	172,2± 9,02	18,7 ± 0,52

Вони переважали своїх ж дочок від місцевих безпородних плідниківна 2,68 % - за кося довшиноу тулуба, на 1,80% - за обхватом грудей і на 3,21% - за обхватом п'ясткy. Ще більшоу була різниця із кобилами місцевої селекції: на 4,05% - за кося довшиноу тулуба, на 3,00% - за обхватом грудей і на 6,63% - за обхватом п'ясткy.

Як свідчать дані табл. 2, переважну кількість (48,28%) дослідженого поголів'я складали неполіпшені кобили місцевої селекції, які поступалися поліпшеним кобилам як I, так і II покоління за живою масою на 7,58% та 6,96%, за середньорічним навантаженням на 11,16% та 9,46%, за середнім розрахунковим тяговим зусиллям на 6,42% та 5,91% голови.

Таблиця 2

Характеристика живої маси та використання кобил

Походження кобил	Кількість коней, гол	Середня жива маса I, кг	Річне навантаження, коне - днів	Середнє розрахункове тягове зусилля голови, кг
Група 1	14	401,2 ±10,62	206,1± 16,21	52,6 ± 1,08
Група 2	6	431,6 ± 12,77	229,1± 14,63	56,0 ± 1,96
Група 3	9	403,5 ±11,89	209,3± 11,85	52,8 ± 1,36

Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якість і безпечність харчових продуктів

За даними опитування коней – власників, використання коней, особливо І групи, було обмеженим: їх не використовували для робіт по переміщенню важких вантажів, на важких ділянках та в період весняного та осіннього бездоріжжя. Ці обставини обумовили порівняно невелику інтенсивність їх використання, особливо з урахуванням того, що з 29 кобил у віці 3 років та старше було спаровано лише 9 голів, від яких було народжено лише 4 лошади.

Висновки

Встановлено, що поголів'я кобил у віці 3 років та старше 9 населених пунктів Херсонської області в основному було (48,28%) представлено неполішеними дрібними (середня висота в холці 149,3 см) кобилами невіраженого запряжного типу.

Поліпшення коней місцевої селекції російською ваговозною породою покращувало як морфометричні характеристики (окрім проміру висоти в холці), так і показники використання коней. Помісні кобили II покоління майже не відрізнялися від неполішених кобил місцевої селекції, помісні кобили I покоління перевищували неполішених кобил на 3,00 – 6,63% за промірами, 7,58% за живою масою та 11,16% за середньорічним навантаженням.

Література

1. Использование рабочих лошадей. URL:<http://cjzone.ru/loshad/ispolzovanie-rabochix-loshadej/>
2. Ковешников В. С. Пути развития массового коневодства. *Коневодство и конный спорт*. 1991. № 4. С. 2–3.
3. Тимченко А. М. Роль коневодства в экономическом положении сельского населения. *Коневодство и конный спорт*. 2004. № 6. С. 2–6.
4. Свечин К. Б., Бобылев И. Ф., Гопка Б. М. Коневодство. Москва: Колос, 1992. 271 с.
5. Ткачова І. В. Збереження та удосконалення заводських порід коней в умовах обмеженого генотипу. *Науково-технічний бюлетень ІТ НААН*. 2017. № 118. С. 180-191. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ntb_2018_118_25.
6. Клименко Л. Использование иерархических коневодств как рабочих лошадей. *Коневодство и конный спорт*. 1993. № 4. С. 2.
7. Ткачова І. Ефективність удосконалення коней заводських порід при чистопорідному розведенні. *Аграрна наука та освіта в умовах Євроінтеграції*. 2018. С. 284 – 286. URL:<http://188.190.33.55:7980/jspui/bitstream/123456789/2027/1/ANOUE-18-1-284-286.pdf>.